

Bolgarski kralj na poti skozi Slovenijo

Ljubljana, 28. februarja.

Snoči se je z ekspresnim vlakom ob 22.21 prijel na povratku s svoje poti v inozemstvo Nj. Vel. bolgarski kralj Boris. Na kolodvoru so bili prisotni poddirektor železniške direkcije g. Hojs, komandant žandarm. polkovnik g. Barle ter upravnik ljubljanske policije g. dr. Hacin. Vlak je stal na postaji deset minut. Ko je odpeljal, so prisotni videli, da je kralj Boris odgnil zaveso pri oknu in pozdravil. Ob 22.31 je vlak odpeljal naprej proti Beogradu.

Šmrt hrvaškega političnega voditelja

Crikvenica, 28. febr. m. Preteklo noč je umrl tu bivši senator dr. Dinko Trinajstić. Pokojni dr. Trinajstić je dalj časa bival v Crikvenici pri svoji rodbini. Pogreb zaslužnega narodnega borca bo danes v njegovem rojstnem kraju Vrbniku na otoku Krku.

Dr. Dinko Trinajstić se je rodil leta 1858 v Vrbniku. Gimnazijo je dokončal v Splitu, pravo pa na univerzi v Zagrebu in v Gradcu. Kot študent je pripadal Starčevićevi stranki prava. V političnem življenju se je posebno udejstvoval v Istri in v Hrvaškem Primorju. Njegova stremjenja so šla predvsem za to, da bi se med ljudstvom v Istri čim bolj vzbudila narodna zavest. Pozneje je bil tudi poslanec v istrskem deželnem zboru ter je ta položaj zavladel celih 20 let. Leta 1915 se je dr. Trinajstić preselil v Italijo ter je bil med ustanovitvi jugoslovanskega odbora. Po dr. Trumbićevem odhodu je postal tudi predsednik tega odbora. Ko se je končala svetovna vojna, je dr. Trinajstić pripadal v naši državi bivši demokratski stranki. Za senatorja je bil imenovan 9. januarja leta 1932.

Nove japonske zahteve glede mednarodnega mesta v Sanghaju

Pariz, 28. febr. m. Japonske vojaške oblasti so postavile novo zahtevo glede mednarodnih predelov v mestu Sanghaju. Predvsem zahtevajo, da se 1. takoj sprejme načrt za boj proti kitajskim teroristom v Sanghaju,

2. okrepitev mednarodne komisije z japonskimi zastopniki,

3. pooblastila za japonsko policijo, da sme aretirati ne samo Kitajce, temveč tudi tujce, ki bivajo na področju mednarodnih predelov, in

4. popolno prenosno upravo nad mednarodnim mestom, ki bo delovala ves čas vojne.

Premeten slepar se zna z vsem okončati

Maribor, 28. febr.

Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča se zagovarja danes zanimiva trojica. Prvi je s svojimi sleparijami druga dva najprej oškodoval, potem ju je pa še spraval na zatožni klopi. Glavni krivec je 38letni čevljarški pomočnik Anton Zupan iz Mengša, njegovi žrtvi pa sta 24letni posestnik Peter Kureš iz Moškanjca ter 30letni sedlarski pomočnik Jožef Udrih iz Sv. Petra v Savinjski dolini.

Anton Zupan se rad izdaja za bogatega lesnega trgovca. Z lesno kupčijo je hotel oslepiti najprej lanske leto meseca oktobra trgovca Franca Pevca, kateremu je prodal 200 kub. metrov brzojavnih drogov, dasi ni imel sam niti svoje šibe. S to kupčijo je nameraval izvesti iz Pevca večji znesek kot aro, vendar pa se je ušel, ker je bil Pevce preveč previden ter mu ni nasedel. Nato je odšel v Moškanjce, kjer se je seznanil s Petrom Kurešom. Poskušal je dobiti iz njega denar pod pretvezo, da zna delati 50 dinarske srebrnike in da rabi za to posel 5000 dinarjev za nakup raznega materiala. Kureš pa denarja ni imel, pač pa je poznal Jožefa Udriha, ki je takrat nakladal in kupoval v Moškanjcih krompir. Zupan in Kureš sta odšla k Udrihu ter sta ga začela nagovarjati, naj vložijo v to podjetje nekaj denarja, ker bo napravil Zupan iz materiala, ki ga bodo kupili za 5000 din. za 45.000 dinarjev 50 dinarskih srebrnikov. Udrih se je res udal ter je dal Zupanu najprej 200 dinarjev, potem pa so se za ta denar vsi trije peljali v Maribor, kjer je izročil Udrih obema še 3000 din in kmalu nato še 280 dinarjev. S tem denarjem je kupil Zupan dva kovčega, 15 kub. maveca in nekaj grafitov. Vse skupaj je morda stalo 20 din. S tema kovčegoma je Zupan poslal Udriha v Ptuj ter mu naročil, v katerem hotelu mora vzeti sobo ter čakati nanj. Sam pa da bo šel v Ruše, kjer bo v tovarni kupil material za vplivanje novcev. Udrih je res odšel s kovčegoma v Ptuj, v vlak pa se je zdel orožniku sumljiv, pa ga je ustavil. Udrih je skrajna mencial, potem pa je vse odkrito priznal, kako so hoteli ponarejati denar. Pozneje sta bila aretirana tudi Zupan in Kureš. Zupan pravi, da ni imel namena izdelovati denar, ker ga sploh ne zna. Kureš pa pravi, da je žrtve Zupana. Razprava ob času poročila še traja.

Šport v zadnji minuti

Uspehi naših smučarjev po svetu. Poročali smo že, da se je naše smučarsko zastopstvo v Zakopanem razdelilo na tri dele ter da so nekateri odšli na Češkoslovaško, drugi v Romunijo, tretji pa v Nemčijo v Harracksdorfu. O lepem uspehu Praška in Heima v Tatranski Lomnici smo že pisali. Ob isti priliki se je placiral v klasični kombinaciji Klančnik Gregor na deveto mesto.

V Harracksdorfu sta bila prva dva v teku na 18 km naša tekmovalca. Keršajn Andrej v 1:20:17 pred Knapom Leonom v 1:20:37. Knific je bil peti; v skupni oceni za klasično kombinacijo pa četrti.

Holandska : Madžarska 3 : 2. V Rotterdamu je v mednarodni nogometni tekmi Holandska proti pričačkanju premagala Madžare z 3 : 2 (1 : 1).

Francija in Anglija sta sinoči uradno priznali novo Spanijo

V kratkem pričakujejo enakega koraka tudi od ameriških Združenih držav

Pariz, 28. febr. o. Francoska vlada je na sinočni seji soglasno sprejela sklep, da pravno priznava špansko nacionalno državo in da bo takoj poslala v Burgo svojega poslanika. Novi poslanik bo imenovan na prihodnji vladni seji v četrtek.

London, 28. febr. o. Angleška vlada je sinoči objavila svoj sklep, sprejet že pretekli teden, da pravno prizna nacionalno Spanijo. Ta sklep so takoj sporočili zastopniku generala Franca vojvodu Albu in angleškemu zastopniku v Burgoju Hodgsonu, da ga sporoči Francovi vladi. Vojvoda Alba bo danes že izročil preklic svojih poverilnic v angleškem zunanjem ministrstvu in takoj prevzel posle rednega poslanika. Za angleškega poslanika v Burgoju bo najbrž imenovan sir George Monthleigh, do zdaj višji uradnik v londonskem zunanjem ministrstvu. Hkratu je angleška vlada vzela svojemu dosedanjemu poslaniku pri rdeči vladi naslov poslanika in bo odlej imela pri rdeči vladi samo še agenta kakor do zdaj v Burgoju.

Vse angleško in francosko časopisje danes poroča samo o tem priznanju in pravi, da sta Anglija in Francija s tem korakom preprečili nadaljnje prelivanje krvi v Spaniji ter si pridobili velike zasluge za Spanijo in za evropski mir.

Manifestacije v nacionalni Spaniji

po angleško francoskem priznanju in po sporazumu glede vrnitve španskega premoženja iz Francije

Burgos, 28. febr. AA. Nad 100.000 oseb je sodelovalo sinoči v sprejedu pred rezidenco generala Franca, ki se je sinoči vrnil v Burgos. Velika množica ljudstva je hotela pozdraviti zmagovalca. General Franco je imel z balkona kratek govor, v katerem je posebno naglasil, da je španska vojska danes močnejša kot kdajkoli prej in da je ponosen, da je njen poveljnik. Še pred nekaj dnevi je del inozemstva smatral nacionalne Špance za revolucionarje. Šele po popolnem porazu rdeče armade so se prepričale tudi te inozemske sile, na kateri strani se nahaja prava Spanija. Zdaj te države hitijo s priznanjem nacionalne Spanije. Včeraj je to napravila Argentina, danes pa Anglija in Francija. Zato moramo biti hvaležni junaški požrtvovalnosti španske mladine. Naša zmaga ni samo zmaga nad rdečo armado, temveč je istočasno tudi trijumf nad svobodnimi zidari, nad mednarodnimi zvezami in mednarodnim komunizmom. Zmaga, ki smo jo dosegli, je zmaga nad mednarodnimi oddelki, ne pa zmaga nad našimi brati. General Franco se je zahvalil podpori, ki so jo nudile vnašajočim časih Portugalska, Italija in Nemčija. Množice so čisto prekinile Francov govor ter vzklikale Ariba Espania, Ariba Franco!

Uradno poročilo nacionalne vlade pravi, da vsebuje sporazum podpisani med Francijo in nacionalno Spanijo, pred priznanjem natančne določila o vrnitvi španskega premoženja, kar ga je po začetku državljanske vojne bilo spravljenega

Protinemske demonstracije na Poljskem se nadaljujejo

Študentske manifestacije in demonstracije proti Nemčiji, ki so se začele na Poljskem ob prihodu italijanskega zunanjega ministra v Varšavo, še vedno niso ponehale. Tako je prišlo včeraj v Varšavi do novih študentskih nastopov, pri katerih so študentje zahtevali priključitev Gdanske k Poljski, slavi zvezo med Poljko in Italijo ter vzklikali Italiji in italijanskemu zunanjemu ministru Ciano. Vseučiliška legija je včeraj imela v Varšavi zborovanje pod vodstvom polkovnika Tomaševskega. Zborovanja se je udeležilo nad 5000 študentov in so se ga udeležili najvišji vojaški dostojanstveniki. Polkovnik Tomaševski je govoril, da Poljska nima nikomur ničesar dajati, marveč kvečjemu zahtevati in dobiti. Polkovnik je dalje dejal, gnojen tvor na poljskem telesu, katerega je treba predreti. Med govorom je prišlo do burnega vzklikanja proti Nemčiji.

V minuli noči so neznane osebe ponovno razbile šipe na večjem številu nemških trgovin v Poznanju ter 25 oken na zgradbi nemškega dijaškega

doma in dva okna stanovanja protestantskega duhovnika v predmestju Vildi. Policija je pravačasno preprečila demonstrantom razbiti šipe na gimnaziji Friedrich Schiller. Demonstracije se ponavljajo.

Demonstracijam, ki bi sicer potekle dokaj neopazno, pripisujejo močan pomen zlasti zaradi tega, ker je do njih prišla ob italijanskem obisku v Varšavi.

Nemški poslanik v Varšavi je zaradi teh ne ljubih dogodkov zahteval od poljske vlade izjavo, da ne odobrava študentskih nastopov.

Italijanski zunanji minister grof Ciano je v spremstvu poljskega zunanjega ministra Becka, italijanskega poslanca dr. Valentina, poljskega poslanika pri Kvirinatu Vjenjave Drugosovskega, šefa kabineta Lubjanskijev in drugih uglednih osebnosti kakor tudi italijanskih novinarjev prispeval v Bjalovico, kjer se je danes začel v njegovo čast velik lov.

Narodna skupščina se je sestala k proračunski razpravi

Predsednik vlade Cvetković bo imel svoj govor jutri

Belgrad, 28. februarja. m. Spored dela na sedanjem zasedanju narodne skupščine je bil smoti spremenjen v toliko, da predsednik vlade Cvetković ne bo govoril o reševanju važnih notranje-političnih vprašanj danes, kakor je bilo sprva določeno, marveč šele jutri na dopoldanski seji narodne skupščine.

Danes ob 9 se je po krajšem odmoru spet sestala poslanska zbornica. Na dnevnem redu je volitev odbora za proučevanje mednarodnih dogovorov. Pred prehodom na dnevni red bo predsednik obvestil poslance, da je od finančnega odbora že prejel poročilo, v katerem ga predsedništvo tega odbora obvešča, da je finančni odbor preučil predlog državnega pro-

računa in finančnega zakona ter s tem pošilja skupščini tudi svoje poročilo.

Načelna proračunska razprava se bo začela v poslanski zbornici jutri dopoldne. Poročilo finančnega odbora bo prebral prvi poročevalec tega odbora za plenum narodne skupščine dr. Oto Gavrilović. Poleg njega sta še poročevalca za plenum narodne skupščine, poslanca gg. Fr. Gabrovšek in Atim Popović.

Skupščinski finančni odbor je po krajši razpravi dokončal sporočilo ter je tudi sprejel predlog finančnega zakona. V glavnem je finančni odbor sprejel vsa predložena pooblastila, razen najvažnejših, ki jih je pripravila vlada dr. Stojadinovića. Tako je na snočnji seji mi-

Vesti 28. februarja

V Moskvi je včeraj umrla Krupskaja, vdova za četnika ruske boljševiške revolucije Lenina. Umrla je nekaj ur po proslavi, ki so ji jo priredili za 70 letnico. Krupskaja je bila zvesta sodelavka svojega moža. Zadnja leta pa so jo ob slovitih »čiščedenjih« potisnili čisto v ozadje in je živel pod policijskim nadzorom.

V vodstvo romunske »Fronte narodnega vstajenja« je kralj imenovala tudi zastopnika skrajnih desničarjev Cuza in Micesca, ki se zavzemata za brezobzirno nastopanje proti Judom.

V Napoliju so odprli »Razstavo italijanskih pokrajin onkraj morja«. Razstava bo prirejena vsaka tri leta.

O velikih francoskih vojaških pripravah poročajo iz Tunisa, kamor Francozi neopnehom dovažajo novo vojaštvo, orožje, bencin. Vsi mostovi in vsa bencinska skladišča so vojaško zaščitena, ker se boje atentatov s strani italijanskega prebivalstva. V prestolnici Tunisu pripravljajo zavetišča proti plinskim napadom in urijo ljudi za obrambo.

500 Italijanov se je včeraj vrnilo iz Francije v Italijo, kjer so jim priredili slovesen sprejem. Vse te ljudi bodo v kratkem poslali kot naselbnike v Libijo.

V Zenevo je dopotoval Eugenio D'Ors, komisar za lepe umetnosti v nacionalni Spaniji. Kot zastopnik španskih narodnih muzejev in narodne knjižnice bo sestavil zapisnik o umetninah, ki so jih rdeči cel vlak poslali v Zenevo in so zdaj razstavljene v palači Zveze narodov.

Nacionalno Spanijo je pravno priznala vlada južnoameriške republike Bolivije.

Nemčija in Češkoslovaška sta podpisali sporazum, po katerem bodo Čehi v Nemčiji in Nemci v CSR oproščeni vojaške službe.

Včeraj je bilo odstavljeno vodstvo judovske verske občine v Trstu, ker večina članov vodstva ne biva več v mestu. Vlada je imenovala posebne komisarja za likvidacijo judovske cerkvene verske občine.

Švicarska vlada je po svojem poslaniku protestirala v Rimu, ker so italijanske oblasti izgnale tri švicarske časnikarje med njimi dopisnikarja enega najuglednejših evropskih listov »Neue Zürcher Zeitung«, ki je živel že 29 let v Italiji.

Nova, teden dni stara belgijska vlada je včeraj nenadno odstopila, ker so se socialisti, ki sodelujejo v njej, sprli. Kaže, da bo zaradi teh neprestanih političnih sporov v strankah in med strankami belgijski kralj prisiljen spreminiti politični red v državi.

Angleška vlada se je pritožila pri italijanski zaradi ojačanja italijanskih posadk v Libiji. Dobila je odgovor, da ima to ojačevanje čisto obramben značaj.

Mehikanska vlada preklepuje vsti, da bi bila ponudila bivšemu predsedniku španske republike Azanu in branilecu Madrida generalu Miaji pribežališče v svoji državi.

Vse izredne vojaške odredbe v Češkoslovaški so prenehale veljati danes. Z današnjim dnem so odpustili tudi zadnje vpoklicane rezerviste, na katere je imel vojni minister general Sirovy nagovor. V njem je hvalil disciplino in požrtvovalnost češkoslovaške vojske, ki je septembrski dogodki niso nič omajali.

Na 20 let ječe so sovjetske oblasti obsodile telegrafista Voznesenskoga, ker se je nekaj pregrešil v svoji službi.

Ostre ukrepe proti Judom napoveduje japonski zunanji minister, ki je včeraj dejal, da bodo proti Judom na Japonskem nastopili dosli ostreje kakor proti drugim tujcem.

14 različnih atentatov so pripravili in izvedli palestinski Arabci v zadnjih 24 urah. Pri njih je bilo 32 ljudi mrtvih, 50 pa ranjenih.

Danski prestolonaslednik bo 7. marca odpotoval na daljši obisk v Združene države in bo na newyorški razstavi odprl danski paviljon.

Mir je mogoče ohraniti samo s splošnim sporazumom, ki bo odstranil omejitve v mednarodni trgovini in ustavil oboroževanje. Zato bi bilo treba sklicati mednarodno konferenco, za katero pa čas še ni ugoden. Tako je govoril včeraj v poslanski zbornici predsednik angleške vlade Chamberlain.

Judje na palestinski konferenci v Londonu so odklonili predloge angleške vlade glede ureditve palestinskega vprašanja, češ da je Anglija dolžna podpirati ustanavljanje judovske samostojne države, ne pa da bi omejevala pravice judov v Palestini.

Slovaška vlada je sprejela predlog prosvetnega ministrstva o ustanovitvi posebnega oddelka za nemške šole na Slovaškem.

Letalske bombe, katerih eksplozija uniči vsa živa bitja v krogu pol kilometra, so baje uporabljal nemška letala v Spaniji, tako je poročal poveljnik ameriškega letalstva general Arnold na seji vojaškega odbora v senatu.

Češkoslovaška in portugalska sta se začeli pogajati o obnovitvi diplomatskih zvez, ki jih je Portugalska pretrgala leta 1937 zaradi afere s strojnimi naročenimi v škodovih tovarnah, ki jih Beneševa vlada ni dovolila dobaviti.

nister Čejevič v imenu vlade izjavil, da sedanja vlada ne vztraja pri pooblastilu iz čl. 89, po katerem bi se sedanje ministrstvo za telesno vzgojo ljudstva spremenilo v ministrstvo za ljudsko kulturo. Po tej izjavi kraljevske vlade bo ministrstvo za telesno vzgojo ljudstva poslovalo še dalje ter novega ministrstva ne bodo ustanjavljali.

Razen ministra za telesno vzgojo ljudstva Čejeviča je prošil za besedo tudi finančni minister Vojin Djuričić ter je prav tako izjavil, da bo kraljevska vlada predložila več dostavkov, s katerimi ministri zahtevajo spremembo, oziroma črtanje nekaterih pooblastil v predlogu finančnega zakona. Med drugim bo vlada črtala pooblastilo, po katerem bi bilo prepovedano politično udejstvovanje članom finančne kontrole.

Ljubljana od včeraj do danes

Ljubljana, 28. februarja.

Prvo znamenje, da pomlad ni več daleč, so zadnja leta nalivali, ki uvažajo marec. Dolgo časa se je oblačilo, dež se je napovedoval, pa ga ni hotelo biti. Šele včeraj popoldne, takole ob četrtna tri je začelo sprva pršet. pozneje pa vedno pogumneje deževali. Vse popoldne je škropilo prav pošteno, zvečer je celo lilo, šele okrog polnoči se je dež ustavil. Proti jutru je nekoliko prišel sever, jasnice so se pokazale med oblaki kupi. Nebo pa še ni razločno kazalo nagnjenja za popolno razjasnitev.

Pogreb Zorka Prelovca

Včeraj popoldne ob štirih so se zbrale množice, da bi pospremili zemске ostanke slovenskega glasbenika Zorka Prelovca k večnemu počitku. Očetje franciskani so opravili žalne obrede, nato pa so pevci Hubadove župe zapeli žalostinko »Usliši nas, Gospod!«

Mrtvaški spreved, ki se je nato razvil, je krenil od bolnišnice ter dalje po Šmartinski cesti proti pokopališču pri Sv. Križu. Za vozom z krsto so stopali Prelovčevi svojci in sorodniki, z njimi pa nepregledna množica njegovih prijateljev, znancev in spoštovalcev. Zlasti dobro je bilo zastopano članstvo Hubadove pevске župe s predsednikom dr. Švigeljem, Z deputacijami in zastavami so bila zastopana prav vsa ljubljanska pevška društva. Pred krsto so zastopniki Hubadove župe in raznih drugih društev nosili lepe vence. Pogreba se je udeležil tudi ljubljanski župan dr. Adlešič ter mnogo drugih odličnikov.

Pevci so nad zadnjim domom Zorka Prelovca zapeli njegovo znamenito kompozicijo »Oj Dobrodo!«

Sprejeli so nove ponesrečence

Včeraj je ljubljanska bolnišnica spet sprejela nekaj novih ponesrečencev, ki so prišli od vseh strani iskat pomoči.

Poljski delavec Jože Pestotnik iz Toštanj v Tuhinjski dolini je moral preživeti hudo uro. Napadli so ga fantje in ga v pretepu precej pobili. Z zida je padel Janez Košir, sin delavca pri mestnem cestnem nadzorstvu. Prijetel je na glavo in se poskušoval precej hudo.

Petra Baloha, sina posestnika v Zgornjem Tuhinju, so stisnili drva (menda so se podirle klafire). Teža drv mu je zlomila levo nogo.

Na novi banovinski cesti v Lescach sta delala delavca Matija Mulej in Karel Slajbah, ki sta oba uslužbena pri znani tvrdki »Slavec« v Kranju. Nenadoma se je nanju včeraj med delom podirilo leseno ogrado. Stisnili so ju vagončki za prevajanje materiala. Pri tem je bil Muleju utrt prsni koš ter polomljeni več reber, Slajbah pa je dobil poškodbe po glavi, zlomljeno ima levo nogo, nalomljenih pa ima tudi nekaj reber.

Brezposelno služkinjo Dvorčak Kristino, ki je doma v Senovem pri Brežicah, je nekdo močno udaril s palico po očesu.

Dobro se je spomnila

Močno težko merico si ga je bil naložil po posameznih »stacijah« in »zeslonih« neki nemirni možak, ki v Ljubljani čuti tropsko soparno klimo. Huda žepa, pa jo je treba ukrotiti, prav zares. Popotoval je od enega »ščitca« do drugega. Čudno je le to: bolj ko je nakladal, bolj se ga je prijemalo — to je pa res skoraj neverjetno, kaj? Na vsezadnje se je ustavil v nekem ljubljanskem lokalu, kjer je postal na moč glasan in »vedežene«. Rotil se je in razpravljaj, govoril in mahal z rokami, salamensko hud je postal.

V tem pa so se odprla vrata. Vstopila je bolj skromno, pa dostojno oblečena gospa, ki je držala v naročju otročka. Kar k možu, ki je bil tako

glasen, jo je mahnila. Nič dosti se ni pomišljala, kar otročka mu je lepo posadila na roke in tiho spet odšla.

Gostje so se spogledali. Čeprav prizor ni bil vesel, so se morali hočeš nočeš smejati. Mož je nekaj časa prekladal otročka z roke na roko, mencial okrog miz, se prestopal in ogledoval. Kaj mu je navsezadnje ostalo drugega kakor da je utihnil, začel ljubkovati otroka in prav kmalu lepo pohlevno in pametno odšel z njim iz lokala domov.

Dobro se je spomnila ta gospa, na najboljši in najučinkovitejši način je moža odvrgla od nadaljnjega pitja. V bodoče bo najbrž še kakšna druga gospa, ki doma obupuje nad moževimi »popotovanji«, napravila podobne korake in opozorila

Pred ustanovitvijo velike sadlarske zadruga v Mariboru

Maribor, 27. febr.

Končno prodira tudi na merodajnih mestih razumevanje za štajersko sadlarstvo ter se poraja pripravljenost, da je treba prodajo sadja modernizirati in organizirati na solidni podlagi, tako da bo imel od nje v prvi vrsti dobiček sadlar, da ne bo več izročen na milost in nemilost sadnim trgovcem. Ze lanske poletje se je ob pričetku sadne kampanje osnovala v Slovenskih goricah neke vrste zadruga, ki je vršila posredovanje med sadjarji in sadnimi trgovci ter je določala primerne cene. Sedaj pa je poselja vmes banska uprava ter namerava na podlagi skušenj, ki so se dosegli ob priliki lanskeletnih poskusov zadruga prodaje sadja, združiti štajerske sadjarje v veliko in močno organizacijo.

Temu namenu je služil sestanek, ki je bil danes na pobudo banovine v Mariboru. Zbrali so se številni zadruga delavci ter sadjerejski strokovnjaki in producenti. Navzoč je bil tudi minister brez listnice Franc Snoj, bansko upravo so zastopali načelnik kmetijskega oddelka inž. Podgornik, šef kmetijskega oddelka inž. Lambert Muri, strokovni referent Puš, dalje so bili navzoči ravnatelj banovinske Sadjarske in vinarske šole v Mariboru Priol, ravnatelj Kmetijske kontrolne postaje v Mariboru inž. Derlic, senator dr. Schaubach, narodna poslanca Žebot in Spindler ter več bankih svetnikov. Na sestanku se je razmotrivalo vprašanje ustanovitve splošne prodajne sadjarske zadruga za področje štajerskega sadjerejskega okoliša. Pri tem so prišli strokovnjaki do zaključka, da je potrebno predvsem, da se v Mariboru zgradi veliko skladišče in silos za sadje. V silosu bi bilo mogoče prezimovati štajerska jabolka, da bi jih potem poslali na spomlad popolnoma sveža na tu- in inozemske trge. Na ta način bi se dosegle dosti ugodnejše cene kakor v jeseni. Poleg tega bi se v tem centralnem skladišču lahko vršilo sortiranje in pakiranje sadja po najmodernejših načelih, kakor jih je uvedla v sadni trgovini Amerika in jih uvažajo sedaj nekatere druge napredne evropske države, ki s prav takimi pripomočki izpodirajo naše sadje z inozemskih tržišč, dasi ne morejo glede kakovosti nikakor konkurirati z izvrstnimi našimi štajerskimi jabolki. Ta skladišča in silos pa ne bi bila namenjena samo sadjarjem, temveč tudi sadnim trgovcem ter bi tako služila splošni koristi.

Zivahne debate so se udeležili minister Snoj, senator dr. Schaubach, načelnik inž. Podgornik, ravnatelj Priol, poslanca Žebot in Spindler ter drugi udeleženci. Zadržane so bile smernice, po katerih se bo izvajala priprava za ustanovitev zadruga sadjarske organizacije.

Zopet nova žaloigra v Mariboru

Streljal na ženo, ko je delala v tovarni, nato pa ubil še sebe

V Mariboru se dogajajo zadnje dni same žaloigre. Včeraj je razburil mesto dogodek, ki se je odigral na vse zgodaj v Vrbanovi ulici, kjer je streljal tovarniški kovač Franc Stupan na služkinjo Angelko Dobnikar ter jo nevarno ranil na glavi. Potem se je odpravil s kolesom v Kamnico, kjer si je na tamošnjem pokopališču na grobu svoje matere pogнал kroglo v glavo ter je kmalu po prevozu v bolnišnico umrl. Danes pa se je odigral povsem sličen, samo še mnogo bolj razburljiv dogodek. V Hutterjevi tovarni v Melju je streljal tovarniški ključavničar 37 letni Franc Cokan na svojo ženo Marijo, ki je zaposlena v tkalnici iste tovarne ter jo je z dvema streloma nevarno ranil, nato pa je pogнал še sebi kroglo v glavo ter obeležal na mestu mrtve. O tem dogodku smo izvedeli sledeče podrobnosti:

Franc Cokan je bil zaposlen v tovarni Hutter in drug kot ključavničar. Pred leti se je oženil s tekstilno delavko, ki je bila zaposlena v isti tovarni. Zena Marija je tudi po poroki obdržala delo v tovarni. Zakonca eta imela dvoje otrok v starosti 4 in 8 let. Zadnja leta pa so v njunem zakonu nastale po krivdi moža neznosne razmere. Mož se je vdajal pijaci, ženo in otroka pa je zanamiral. Dasi je lepa zaslužil, ni dajal ničesar ženi od svojega zaslužka, tako da je morala sebe in otroka vzdrževati s svojim delom. Če mu je kaj očitala, je mož vrazil ter jo pretepel. Ker je postajalo razmerje čimdalje slabše, se je žena končno 31. decembra lani odpravila od moža ter se je z otrokoma preselila nazaj k svojim staršem v Mejno ulico. Zahtevala pa je, da mora tudi mož prispevati za vzdrževanje otrok in ker tega ni hotel, mu je pretila, da bo te svoje zahteve uveljavila s sodnijo. Hotela mu je zarubiti njegovo plačo. Ko je mož za to izvedel, je postal strahovito razburjen. Danes popoldne, ko je bila žena v tkalnici pri delu, je nastopil tudi on službo. Bil pa je le nekaj minut v delavnici, nakar se je odstranil ter se je čez nekaj časa vrnil v tovarno. Prišel je v tkalnico ter pristopil k stroju, na katerem je delala njegova žena. Brez besede je potegnil iz žepa samokres ter oddal na ženo dva strela. Obe krogli sta jo zadeli, ena v ramo, druga pa v trebuh. Žena se je zgrudila nevarno ranjena, mož pa je potem obrnil samokres proti sebi ter si pogнал tretjo kroglo v sence. Zgrudil se je na mestu mrtve. Strelji, ki so tako iznenada pošli v tovarni, so izzvali strahovito razburjenje. Od vseh strani so hiteli delavci, katerim se je nudil strahovit prizor. Žena se je zvijala v bolečinah ter se je kmalu onevestila, mož pa je bil mrtve. Oba sta bila obilita s krvjo. Takoj so bili poklicani reševalci, ki so ženo prepeljali v bolnišnico, kjer je bila operirana, vendar pa je malo upanja, da bi ostala pri življenju.

svojega moža, da ima dom in otroke, za katere se mora dobro brigati.

Prvo cvetje — kmalu bo pomlad

Če hodiš zdaj po mestu, marsikje po oknih v pritičenih stanovanjih lahko zapaziš lončke in vaze s prvim spomladanskim cvetjem, z zvončki, z mačicami, s telohom in tudi že s trobenticami. To cvetje res prav lepo poživlja stanovanje, ki je bilo vso zimo pusto. Po stojnicah ga je vsak dan več. Iz bližnje mestne okolice prihajajo deželani, ki vsak dan prinašajo velike množine lepih šopkov. Prodajajo jih prav poceni. Marsikdo se ustavi pri njihovih stojnicah. Gospodinje, ki se vračajo s trga, stopijo tja in ga vzamejo, da bo doma miza prijaznejša in da bo v sobo prišlo nekaj prvega duha po pomladi, ki bo prav kmalu spet prišla k nam v vas.

Kurjega tatu je ustrelil

Maribor, 28. februarja.

Svetovna vojna je pustila po naših kmečkih domovih mnogo orožja, ki se skrbno varuje ter je povzročilo do sedaj še številno nesreč in zločinov. Zlasti v Slovenskih goricah in Haložah je še veliko vojaških karabink in tudi municije. Ponavadi so si fantje to orožje priredili na ta način, da so karabinkam požagali kopita ter odrezali del cevi, da je iz tega nastala nekakšna pištola, ki se da lahko skriti pod suknjo. Take pištole, ki so iz bližine sila nevarno orožje, nosijo fantje s seboj ponoči na vasovanje. To orožje je povzročilo tudi v noči od 6. na 7. decembra lanskega leta v Mezgovcih žalostno smrt Vinka Znidariča, 19 letnega Alojza Segula pa je spravilo na zatožno klop ter se danes zagovarja pred mariborskim okrožnim sodiščem. O tem dogodku smo svoj čas že poročali naslednje:

Dne 6. decembra lanskega leta sta odšla Alojz Segula in njegov tovariš Majcen Vincenc iz Mezgovcev v Ružmanec na vasovanje. Ko sta se okrog polnoči vrnila v domačo vas, sta zagledala luč v kurniku posestnika Kukovca ter sta čula, da kure močno kokodakajo. Segula je bil oborožen z zgoraj opisano prirezo vojaško puško, pa se je postavil pred kurnik, dočim je šel Majcen klicat Kukovca. Ta se je pojavil na pragu in potem so šli proti kurniku. V tistem hipu pa je planil iz kurnika Vinko Znidarič. Sročil je proti Seguli, ki je dvignil puško in iz daljave poldruga metra ustrelil. Znidarič je padel smrtno zadet vznak. Obtoženec priznava dejanje, zagovarja pa se s silobranom, ker je imel Znidarič v roki odprti nož. Razprava ob času poročila še traja.

Sodbe pred mariborskim okrožnim sodiščem

V sobotnem »Slovenskem domu« smo poročali o številnih razpravah, ki so bile v soboto popoldne pred mariborskim okrožnim sodiščem. Sodbe so bile pri teh razpravah naslednje:

51 letna vdova Jožefa Mohorko z Remšnika se je zagovarjala, ker je bila sokrva smrti mlade 21 letne Marije Pušnik, kateri je odpravila plod. Pušnikova pa se je s sredstvom, ki ga je vzela za odpravo plodu, zastrupila ter umrla. Mohorkova je vse tajila, obsojena pa je bila na tri mesece strogega zaporja. — Bogomila Simonič iz Moškajceva se je zagovarjala pred sodniki zaradi drznega vploma v stanovanje posestnice Lize Vajda pri Sv. Marjeti nižje Ptuj. Med vplomom pa jo je posestnica zalotila v stanovanju, nakar se je vlomilka skrilila pod posteljo, izpod katere so jo potem izveliki. Ker je bila Simoničeva že opetovano predkaznovana zaradi tatvin, je bila obsojena na eno leto in tri mesece robije ter na tri leta izgube častnih pravic. — Najhuša kazen je zadela Valentina Grlica, ki je prišel pred sodnike zaradi roparskega napada v Makolah. Dobil je šest let robije in trajno izgubo častnih pravic.

Resnica o najdenem zakladu na Rožniku

Ljubljana, 28. februarja.

Pred dnevi smo poročali o zakladu, najdenem na Rožniku, ki pa je bil v resnici najden v živi meji konec rožniškega strelišča, nasproti Habjanove hiše ob Večni poti. Policijska uprava je včeraj definitivno dognala, da so bili vsi cerkveni predmeti, tako kelih s pateno in monstranca ukradeni v župni cerkvi pri Sv. Jakobu ob Savi.

Kako je bil ta zaklad najden, smo prejeli sedaj točnejša pojasnila. Ob Večni poti, zlasti v živi meji strelišča je mnogo polzev, ki jih nekateri nabirajo in zavijajo kot posebno specialiteto. Trgovina s polzi je pred leti bila zelo razvita. Velikanski je bil izvoz polzev iz Prekmurja v Francijo. Sedaj je trgovina močno omejena in izvoz ustavljen.

Na pepelnico je mož ge. Antonije Peterne-rove izrazil željo, da bi imel rad polze. Gospa, ki stanuje na cesti, vodeči iz Večne poti proti Rožni dolini, je odšla popoldne z 9 letno hčerkico na Večno pot in začela tam v živi meji strelišča grediti za polzi. Na koncu meje strelišča, nasproti Habjanove hiše, je iskala polze. Pridružil se ji je prijatelj njenega moža, delavec Zalaznik, ki je pomagal odkopavati polze v meji. On je izkopal zaklad, ki je bil zavit v preperel robec in časopisni papir. Sam ni poglaval večje pozornosti na to, misleč, da so notri kake črepinje. Ga. Peternelova s hčerko pa je bila pozornejša in je zaklad točneje pregledala. Takoj je odhitela z najdenim zakladom na viško policijsko stražnico, kjer je zaklad izročila in so tam postavili z njo kratek uradni zapisnik. Hčerka Nada se je zaradi zaklada nekoliko zbala in je jokajoč prosila mater: »Mamica, nes! zaklad nazaj!«

V Romuniji so Smolej, Žemva in Klančnik zmagali v smuškem teku na 18 km

Tretji del našega zastopstva je potoval na romunsko prvenstvo na Sedmograško. V nedeljo so bile tekme v teku na 18 km v Predealu. Med hudo mednarodno konkurenco je zopet zmagal naš Smolej Franc v času 1:33:25. Tudi drugi naši tekmovalci so bili odlični. Drugi je bil namreč Žemva Lovro v času 1:35:30. Tretji pa Klančnik Karel v 1:37:16. Četrty Obermann (Nemčija) v 1:38:58. Peti Samilla (Romunija) 1:48:15. Šesti Covacci (Romunija) 1:49:02. Francoski listi in radijske postaje poročajo o lepih uspehih naših tekmovalcev. Francoski listi so napravili Smoleja za Molyja, Žemvo za Zesno-ja, Klančnika pa za Klanunika. K sijajnim uspehom naših tekmovalcev v

hudi mednarodni konkurenci čestitamo in se jih veselimo.

Zmage tudi v drugih panogah

Včeraj so bile smučarske tekme za mednarodno prvenstvo Romunije končane. V skokih je zasedel prvo mesto Bevc (Jugoslavija) z 351,5 točkami, drugo Klančnik (Jugosl.) s 326 točkami in tretje Leitner (Romunija) z 299 točkami. V kombinaciji je zasedel prvo mesto Žemva (Jugoslavija) s 425 točkami, drugo Bevc (Jugosl.) s 410,6 točkami in tretje Obermann (Nemčija) s 414 točkami.

Hervey Allen:

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

»Allez!« je hripavo dejal sergeant.

Antonio je stisnil Vincencu roko, Paul pa ga je potegnil od voza, ki je oddrpal po razdrapani cesti. Zavil je na levo in nato oddrvel po Rue Saint-Antoine. Nato je spet zavil na desno in odpeljal mimo starega temnega pročelja cerkve Saint Merri po ravni rimski cesti Rue Saint-Martin.

Poštni voz se je komaj kaj hitreje pomikal naprej kot pa cize, ki so pred sedemnajstimi stoletji vozile po tej cesti. Morda še celo nekoliko manj varno.

»Je monsieur oborožen?« je vprašal sergeant.

»Da.«

»Dobro je to. Spremljam vas samo do Porte Saint-Denis, še to stran mestne meje. Tam dobite prvo predvprego in oboroženo stražo. Zdjaj je že boljše, odkar je prvi konzul povsod ustanovil svoje tribunale. Toda s pošto zdaj, ko je republika, ni več tako, kot je bilo za časa kraljev. Prometa je vedno manj, vse je propadlo. Ko sem bil še otrok, je bilo v Franciji možno za nekaj grošev poslati iz katerega koli kraja zavitek ali celo denarno nakazilo. In to kamor koli. Dejali so, da bo tedaj, ko postane Napoleon kralj, vse boljše. Odkar je bila revolucija, ljudje niso več tako pošteni kot so bili prej, ko je bil še Bog v nebesih, kralj na prestolu in hudič v peklju. Zdjaj pa vas moram zapustiti, meštan — bonne chance.« Odklonil je nagrado. Antonio se je potipal, če ima še vrednostne papirje. Še so bili na svojem mestu.

Pred vrati Porte Saint-Denis so plesali ognjeni zublji kot divja zver v železni kletki. Hitro so zamenjali konje. Vpregli so štiri, namesto dosedanjih treh. Zareč kamen so prinesli iz žerjave in ga položili v železen predalček na pesek. To naj bi bila peč v vozu. Zdjaj je že bolj na debelo naletaval sneg. Severni veter je žvižgal ob starih stebrih, rdeči ognjeni zublji so mogočno plapolali v noč. Kako dolgo bodo ti ljudje še pregledovali njegove papirje? Končno jih je le prinesel službojuči sergeant. »Vse v redu,« je dejal z globokim glasom. Oboroženi stražar se je vsedel v zadnji del sedel. »Morda je meštan tako prijazen, da bo naročil nekaj konjaka,« je namignil sergeant. »Lahko ga vam preskrbim v točilnici pri izhodu. Precej mraz bo onim, ki so zunaj.« — »Tri steklenice,« je naročil Antonio, zdaj pa so zadovoljno pritirjevali in stražar je še z udarci za boben dal duška svojemu zadovoljstvu in navdušenju. Prinesli so žganja. Veter se je še bolj uprl v voz. Postiljon je stresel cel roj

16 kletvin, kakor da bi imel že pripravljene, se globoko sklonil na vrat konju, ki ga je jeznil, in pogнал svojo vprego še bolj divje v vihar. To je bil prvi silni snežni vihar, ki ga je bil Antonio sploh kdaj doživel. Ostra severna burja je brila od Pas du Norda in vrtinčila sneg pred seboj. Ceste so bile trdo zamrznjene in gladke kot ledene plošče. Stražar na odprtem sedežu zdaj se je stiskal za kovčge na strehi in od časa do časa otepal z rokami, da mu ne bi otrpale. Sem pa tja se je včasih razlegel glas poštnega roga in so zalajali psi. Potem pa so spet zatopotala konjska kopita, vmes pa so enakomerno ropotala kolesa.

Tudi znotraj v vozu prej tako segreti kamen kmalu ni več dosti grel. Čeprav je v kočiji sedel en sam potnik, so se okna kmalu zameglila od njegove sapa ter se naredile na njih ledene rože. Okna so postala nazadnje čisto neprozorna in potnik je bil kmalu res čisto zaprt v svoji ledeni celici. Zavil se je v težak medvedji kočuh, ki mu ga je v zadnjem hipu potisnil Vincenc skozi okno. Stisnil je noge podse in se zadovoljno zavijal v mehki kočuh. Zunanji svet je zanj izginil. Ni mogel naprej, toda čim bolj se je tresla in gugala kočija sem in tja ter drvela naprej, in čim bolj je pritiskal mraz, tem globlje se je zaril v kočuh in tem bolj se je poglabil v svojo notranjost.

V Villiers la belle Gonesse je še enkrat slišal, da so zamenjali konje, potem pa ni nič več.

Napol buden in otrpel je sedel v mrzlem vozu. Komaj je bil še pri zavesti. Čutil je, kakor da ga hitro nekam neso, jasno pa mu je bilo tudi to, da potuje čisto sam. Bil je nadvse miren in zadovoljen.

Sedem in petdeseto poglavje.

Tvoj pokorni sluga.

London, 28. decembra 1801.

Dragi Vinc —

Pripeljal sem se v sredo, 27. t. m., s poštnim vozom iz Plymoutha. Vreme je bilo tako neznansko mrzlo, kakor tu še ne pomnijo. Vožnja čez Rokavski preliv bi bila kmalu moja zadnja. Čudila sva se, čemu naj bi brezposojno potoval preko Amiensa. Takoj mi je bilo to jasno, čim sem se pripeljal tja. Mirovna konferenca se namerava preseliti tja in zaradi tega neprestano prihajajo in odhajajo glasniki, tajniki in komisionarji, ki potujejo vsi preko Le Havrea. Povsod drugod je zopet zelo stroga. Z menoj kot glasnikom so ravnali izredno vljudno. Na prefekturi sem se srečal z Josephom Bonapartejem, ki je ravnokar prišel od prefekta. Spominjal se me je še, čeprav ne po imenu. Zdi se mi, da me je

najprej imel zate, nato pa da se je silno spretno in neopazno izvil iz te pomote. Pripovedoval mi je o tem, kako je bil Lucay izpuščen. Midva sva prav za prav imela zelo malo opravka s to stvarjo.

Najbrž mi ne bo nič škodilo, če so me videli govoriti z bratom prvega konzula. Prefekt mi je dal izkaznico za sedež v nekem posebnem majhnem poročevalskem čolnu, s katerim sem se dva dni pozneje že pripeljal v Le Havre.

Prostor v skrajno obloženi kabini sem delil z nekim mladim angleškim diplomatom, po imenu Spencerjem, z Lanarkom, tudi nekim Talleyrandovim glasnikom, ki me je zelo smešno ogledoval, ko nisem hotel z njim o ničemer govoriti, in z mladim lordom Francisom Russelom, sinom vojvode Bedfordskega, ki ga je spremljal njegov učitelj Reverend Hinwick Orleans. Zadnja dva sta se vračala s potovanja po Nemčiji domov in ju je v Le Havre zanesel isti vihar, ki je, kakor pravijo, razdril vso zaporo od izliva reke Schelde do Finistere. Po bogve kakšnih zvezah sta dobila celo kot Angleža dovoljenje za vstop na čoln in sta bila vesela, da sta bila vsaj v kabini. Na tej sovratni pomorski vožnji sem bil tako dobre volje, da sem naročil natakarku, naj prinese košaro jedi in pijače na krov. Kakor se je izkazalo, je to prišlo vsem izredno prav.

Mlademu Russelu je bilo mnogo na tem, da bi praznovala božične praznike pri svojih domačih v Bedfordshireju. Zato sva skupno prigravljala krmarija, da bi pogljal čim hitreje, kljub temu, da sem bil prepričan, da krmar ni bil za to, in tudi ne učitelj, čestiti gospod, katerega želodec ni imel bogve koliko nagnjenja do tega, da bi se boril z Neptunom. Devetnajstega zjutraj pa se je vihar le nekoliko polegel. Napeli smo jadra, se pripeljali tudi že nekaj čez sredo Rokavskega zaliva ter že lahko razločno videli obalo, ko je spet nenadno zatulil oster sever, mrzel kot kljuka pri vratih, ki vodijo k poslednji sodbi, in nas premetaval kot orebove lupinice po prelivu sem in tja. Valovi so bili visoki kot gore, in nismo mogli storiti ničesar drugega, kakor rda smo se vdali v svojo usodo. Naša zaloga pitne vode je padla v morje, a zakuriti nam smeli. Tako nas je morala moja košara z dvema mastnima goskama, nekaj pastetami in steklenicami vina rešiti smrti od lakote. Nepopisno je bilo mraz. Tvoj medvedji kočuh je rešil življenje gospodu kleriku, če te tudi to zanima. Zavil se je vanj, ugriznil od časa do časa gosje bedro in neprestano molil.

Vožnja čez Rokavski preliv je bila gotovo eno mojih najhušjih dogodkov, kar sem jih kdaj doživel. Šele tretji dan se nam je prikazal košek kopne zemlje, za katero je kapitan dejal, da je pokrajina Cornwall. Ker je hvalabogu veter nekoliko popustil in sprejmenil smer, smo mogli nekaj časa križariti ob obali ter pozno popoldne tri in dvajsetega pripluli v Plymouth.

Od tu in tam

42 členov finančnega zakona je vlada predložila včeraj finančnemu odboru Narodne skupščine. Odbor je svoje delo še isti dan končal in izročil proračunski predlog s finančnim zakonom skupščini, ki se je zbrala danes dopoldne. Najprej je izvolila člane odbora za preučevanje mednarodnih pogodb, nato pa je prešla na običajni dnevni red. Jutri bo govoril na seji tudi predsednik vlade in notranji minister Dragiša Cvetković o vseh važnih notranjopolitičnih vprašanjih, katerih reševanje je napovedal v svoji deklaraciji nedavno. Proti koncu tedna pa se bo finančni odbor ponovno zbral in preučil dostavke k finančnemu odboru, ki jih vlada še izdeluje. S temi dostavki se bodo spremenile nekatere postavke v proračunu, ki ga je, kakor znano, izdelala še prejšnja Slojadinovičeva vlada.

Veliko mednarodno avtomobilsko razstavo prireja letošnja spomlad Zagrebški velesejem. Udeležbo so obljubili zastopniki avtomobilskih tovarn iz Nemčije, Italije, Francije, Amerike, Anglije, Češkoslovaške in drugih držav. Zraven bo tudi razstava pogonskih sredstev in raznih vrst goriv. Večino novih modelov avtomobilov bodo razstavljali pripeljali iz berlinske avtomobilске razstave. Zagrebški velesejem se je obrnil na Narodno banko, da bi dala za to priliko posebne olajšave razstavljalcem iz neklirinskih držav.

Več vasi ogroža Drava v okolici Koprivnice. Zlasti pri vaseh Drnje in Hlebne trga Drava zelo naglo desno obrežje in že ogroža hiše, ki stoje v bližini. Že lani se je moralo nekaj kmetov zaradi prevelike bližine reke odseliti iz svojih hiš, katere so se nekaj časa kasneje tudi zrušile. O enaki nevarnosti pa javljajo tudi iz vasi Komatnice. Tam je voda izpodjedla breg, na katerem stoje tri domačije.

Mednarodno kuharsko tekmo so priredile zagrebške gospodinjice. Tekmovanje je bilo privlačno ne samo za najboljšo kuharico iz jugoslovanskih pokrajin, temveč tudi za tujke. Med najboljših kuharic so se uvrstile po ena Srbkinja, Slavonka, Hrvatice, Dalmatinka, Madžarka, Čehinja in Albanka. Vsaka je morala skuhati dobro in hitro katero od narodnih jedi iz svoje domovine. Zmagala je Dalmatinka Saričeva, ki je skuhala najbolj okusno jed. Najhitreje pa je skuhala golaž s prikuho Madžarka Petričeva, ki pa je porabila najmanj plina, namreč za 36 par. Zaradi tega je dobila še posebno nagrado od mestne plinarne.

Hrvaški diplomirani pravniki zahtevajo tudi v državnih službah in pri namestitvah pri privilegiranih državnih bančnih zavodih toliko mest, kolikor jim jih po številnem razmerju pripada. Tako zahtevajo, da bodi na sodiških nastavljenih toliko sodnih pripravnikov, da ne bodo prikrajšani napram Slovencem in Srbom, dalje naj pridejo v praviem razmerju do namestitev pri samoupravnih službah in pri privilegiranih bančnih zavodih. Potem zahtevajo od domačih odvetnikov, naj v prvi vrsti namestajo diplomirane pravnike v svoje pisarne in jih naj plačujejo najmanj s 1300 dinarji mesečno. K vsemu temu je treba pripomniti, kolikor se tiče sklicevanja na udeležbo Slovencev v imenovanih službah, da bi si Hrvatje številno razmerje prav lahko zboljšali v svojo korist, če se ne bi vseskozi sami izogibali državnih služb zaradi predsodkov politične narave.

Izreden uspeh je doživela reprezentativna razstava hrvaške upodabljajoče umetnosti pod nazivom »Pol stoletja hrvaške umetnosti«. Pokazala je visoko kakovost hrvaške umetnosti in njen pregled skozi petdeset let. Obenem pa so imeli prireditelji veliko zadoščenje v tem, da je razstavo obiskalo okrog 30.000 ljudi, umetniki pa so bili zadovoljni s prodajo, kajti vsega skupaj je bilo prodanih umetniških del za več kakor pol milijona dinarjev.

Zločin, ki je bil izvršen nad belgajskim Rusom Tromsenom, je policija po štirih dnevih napornega iskanja vendarle pojasnila. Pri prereševanju neštetihi možnosti in uganibanj je policija le našla sled med revno rodbino Ninkovičev, kjer je bilo sumljivo, da imajo ti ljudje zlate prstane, ure, broške in druge dragocenosti. Sledile so aretacije in takoj tudi priznanja. Brata in sestra morice so povedali, da jim je Dušan Ninkovič podaril dragocenosti, da bi molčali. Ninkovič je bil kočijaž pri Tromsenovem stanodajalcu in je bil pogosten gost Tromsena. Rus mu je celo posojal denar, ki ga Ninkovič ni bilo treba nikoli vračati. In prav ta 22 letni zločinec se je polakomnil Tromsenovega imetja in starca ubil. Njegovo truplo je opedeljal in ga zakopal na smetišču izven mesta. Bil je pa toliko predrzen, da je šel na grob svoji žrtvi celo prižigati sveče. Končno so prijeli tudi Ninkoviča samega v Bogatiču, kjer ga je po sliki iz časopisov prepoznal mlad učenec. Popolnoma miren in smeje je morilec podrobno popisoval, kako je zločin izvršil.

Zaradi izmišljenih vaških čenč je bil umorjen kmet Stanko Jocić iz Tomislava pri Požarevcu. Iz šale so vaške klepetulje spletle novico, da hodi Jocić v vas k ženi svojega prijatelja Božidarja Rajičića. Govorilo se je in govorilo, dokler ni prišla vest tudi Božidarju na uho. Takoj je prekinil vse zveze s prijateljem in se ni hotel z njim niti pogovoriti, da bi nesporazum poravnala. Slednjič se je Jocić napotil k Božidarju in potkal na njegova vrata. Čim ga je Božidar zagledal, si je mislil, da je prijatelj prišel na obisk k ženi v prepričanju, da njega ni doma. Brez vsake besede je potegnil iz žepa nož in začel Jociča mesariti. Ko se je Jocić mrtev zgrudil, se je šel sam javiti orožnikom. Potem pa je spoznal, da je nasledel zločinom jezikom in da je ubil nedolžnega prijatelja.

S suhim mesom se je zastrupila petelanska družina v Danilovgradu. Vida Filipovičeva je kupila pri nekem kmetu kos prekajene gnjati. Pripravila jo je za kosilo. Veselje pa so jim kmalu po jedi pokvarile bolečine, ki so jih vsi člani družine takoj občutili. Drug za drugim so se začeli zvijati od bolečin in klicati na pomoč. Sosedje so jih spravili v bližnjo bolnišnico, kjer pa je mati s sinom kmalu umrla. Ostala dva otroka z očetom vred pa se je zdravnikom posrečilo rešiti pred smrtjo. Preiskava je dognala, da je bilo suho meso zastrupljeno.

Zaradi mejnika so se spriji bratje Manojlovič s Miroslavom Erakovičem iz Bratiskovcev pri Šibeniku. Eni kot drugi so si lastili boren kosček neplodne zemlje, ki je ležal med posevsi obeh družin. Ko je pa Erakovič začel postavljati mejnik, so prišli Manojlovič in protestirali. Toda Erakovič je kratko in malo vzel lovsko puško in na Manojloviče ustrelil. Obležala sta brata Gojko in Dobrovič, oba mrtva.

Novega tihotapca z opijem, ki je imel zveze z zagrebškimi tihotapci in preko njih z ameriškimi, so prijeli v Belgradu. Bil je to trgovec, ki je skrivaj opij pri bratu v Valjevu. Preiskava je zasledila potem v Valjevu sedem kilogramov opija in ga seveda zaplenila. Sedaj išče policija še druge pomagaje.

Pretrsljiv pogled na blodna pota srca in razuma:

„Zastrupil sem svojega sinčka!“

Od znamenja, ki ni bilo vžgano, od glasu, ki ne govori, od ognja, ki ne žge telesa, ampak razjeda dušo, se vse svoje življenje ne bo mogel nikdar več posloviti Lojze Telban. Teh trinaest let, ki jih bo prebil v ječi, bo ločenih na dneve in na noči, na čase s snegom in s svetjem med zelenjem, na viharo in blagoslovljeno nebo, na dreve sivo grmade oblakov in na jasnice, v soncu vesele ter v toploti žametne: vse v izrezu zakrižanega okna, tako neizrekljivo visoko od tal. Izgubljal se bo v štiri metre visokem, prav toliko dolgem in dobri dva metra širokem prostoru kakor v mrtvaški celici, pusto pobeljeni za pare živemu telesu. Posineli obrazek sinčka, ki se mu je bil rodil od nezakonske matere, Janezka, ki je bil štiri mesece star, pa je moral, nič kriv za očetovo hudo kri in greh, po njegovi okrutnosti umreti, ko je kakor angelček spal v mirni noči, mu bo vedno vstajal pred očmi, vstajal prav tako zaverano in nedolžno sanje brez vsebine, prav tako brez obtožbe kakor takrat v temi avgustovske noči, ko mu je bil nasul starihna v revna usteca. Pravica je zadelo moža, ki ne bi bil smel postati oče, huda, trda; marsikaj bo drugače, ko bo spet svoboden stopil s povešenimi očmi med druge ljudi. Krivdo je začutil in olajšanje, ko je nastopil pot očiščenja. Solze so mu vrele iz oči, ko mu je nezakonska mati dejala s srcem, ki morda še žari, in z očmi, ki so bile slepe tudi pred sodniki za vse drugo samo zanj ne, naj pove vse po pravici, lile so mu solze, ko je v sodni dvorani po obsodbi zaslísal in začutil za svojim hrbtom, kako se mu je v svečanem trenutku ihtle sesedla uboga mati, še so bile od joka steklene njegove nemirne, ozke oči in ganjenost se mu je razgrnila čez pametni, široki in ostrí obraz, ko se je na koncu za toliko časa poslavljaj od očeta, matere in od bratov ter od domačim sočutju začutil, da je družina tudi v grehu in nesreči spoštljiva skupnost zase, z visokim zidom sama zase pred sodbo sveta. Greh bo spokorjen, izbrisani pa ne bo nikoli. Do smrti bo v očetu-morilcu klical mlast, droben glasek: »Aha, zakaj si me zastrupil?«

Bogati sin in revna služkinja

Trden, mogočen gospodar, širokopleč, nekoliko posivel, pa čvrst kakor hrast, s telesom, močnim in živim kakor drevo, z glavo, značilno, polno, na ogle rezano, samosvoj in jasno hladno, gospodari v domu na Podjelovem brdu: Lovro Telban, tri in šestdeset let star, zastaven in kljubovalen možak, ki tudi včeraj pred zborom, ki deli pravico, in pred pogledi ljudi, ki se težki polagajo na osumljenca, ni izgubil ne miru, ne samozvesti. Iz vsake kretnje se razbirata volja in gospodovalnost, ki je slepo vajena uspehov pri ukazih. Devet otrok je zraslo pod Telbanovo streho, devet otrok se je igralo pod jabljanami bogate hiše, modrilo in dozorevalo. Leta so hitela med delom in skromnim počitkom. Med njimi je bil tudi Lojze, ki mu je bilo sojeno za bodočnost tako grdo in nesrečno dejanje. Doraščal je in prišel v leta, ko zvečer ni več mogel brez misli hitro zaspati.

Cedna, črnolasa pestunja, ki je bila vajena le hudega, je prišla v premožno Telbanovo hišo srečna, da ima dobro streho nad glavo, za noč po trdem dnevnem delu ležišče, ki je ljudem primerno, in kos kruha, ki zavdaja po plesnobi in ki ni trd in pust kakor les. Ni še vedela, da se nekateri možki rad ozre nanjo. Počasi je začutila, da ji je v hiši nekdo všeč; domači sin Lojze je hodil za njo in jo zamotil. Sama kakor je bila, nevajena prijaznosti, majhna in zapuščenca že od mladih nog, mu je začela pogledovati iz ljubeznijo in s srcem, ki je bilo potrebno nežnosti. Angela Slabeta in Lojze Telban, služkinja in sin bogatega posestnika: ljubezen, kakršno je treba na deželi skrivati pred ljudmi, ki vsako stvar merijo le z vatlom koristi in ki ob času, ko postane tehtanje potrebno, niti ne vladajo. Dolgo časa sta se imela Lojze in Angela rada; leta so minula. Lahkomiselna ljubezen je rodila posledico. Angela se je začutila mater. Odsšla je preč od Telbanovih in se vrnila v kočjo k svoji šest in sedemdeset let stari materi. Čeprav je morala oditi, ni nehala ljubiti Lojzeta. Prihajal je k njej, vsak teden jo je obiskal.

Oče je zatajil lastnega otroka

Marca meseca lani je Angela Slabe rodila sinčka, ki so ga krstili za Janezka. Tisti večer, preden je odšla na porod k svoji sestri v staro Oselico, se je Lojze na moč prijazno poslovil od nje in ji dejal, da bo vse dobro, ko se vrne. Ali ni ga bilo več blizu. Šele čez poltrideset mesec sta se spet videla na okrajnem sodišču v Skofji Loki. Ključna sta bila, ker sta dobila nezakonskega otroka. Prvič pred sodiščem Lojze ni hotel priznati, da je oče otroku, čeprav je Angeli domov gredel na samem rek, da je tako gotovo oče njegovemu sinčku kakor gotovo stoji smreka, ki sta jo zagledala ob poti, noče pa, da bi to obveljalo tudi pred ljudmi, ker bi mu potem doma pokazali hrbet. Šele sredi julija sta se pred sodiščem v Skofji Loki po daljšem pogovoru poravnala. Kako se je obvezal Lojze? Borih pet in sedemdeset dinarjev na mesec bo plačeval Angeli za vzdrževanje otroka, pet in sedemdeset dinarjev, on, sin tako bogatega očeta!

Spet je zahajal k Angeli tja v kočjo, vsak teden najmanj enkrat. Res mu je bila z istim žarom kakor prej vdana uboga Angela: šestdeset dinarjev ji je plačal v vsem času, enkrat je bilo, da ne bi bilo nikdar več ponovljeno. In še hranilno knjižico mu je zaupala, knjižico za osem tisoč dinarjev; ne samo to, bi ji ni bilo dovolj: od trinajst tisoč, kolikor bi jo bila morala dobiti za plačo, mu je spustila na osem tisoč, siromašno zapuščenca dekletu, njemu, sinu bogatega očeta! Revica, tako je bila zasljepljena v svoji nesposobni, čeprav grešni, vendar tako iskreni ljubezni!

Janezka je zastrupil s strihninom

Julij se je nagibal k kraju. Lojze najbrž doma tudi ni mogel prenašati hudih pogledov in pikrih besedi iz dneva v dan; preveč so ga še klali živi spomini na čas, ko je dobil prvega nezakonskega otroka z Bogatajevo, takrat morda še nepokvarjen, toda znan po hudi krvi in po sli, ki je ni znal brzditi. O kako napačno je bilo od Angele, da ga je imela za lepšega in boljšega, ko si ga je sama zagovarjala, da se je bil pri Bogatajevi le spozabil, ker ni bil še nje spoznal! Moč teme ga je v resnici že obvladovala, morda od mladih nog, prav od časa, ko je začel misliti s svojo glavo. Težak, nesrečen strup mu je zaplaval v žile, mu omotil pamet in že zdavna, zdavna zakrnil sree.

Kakšna majhna stvar, pet in sedemdeset dinarjev na mesec, kakšno neznatna novo onečaščenost imena, ko se že vsi vedeli za njegovega prvega nezakonskega otroka! In skrb pred ženo domačih, ko je vedel, da vprašanje kmečke hišne časti po njegovem prvem nezakonskem otroku ne more biti

več glavni kamen spotike za mirno življenje pod skupno streho? Ne, ta skrb je utegnila biti le majhna? Mar denar? Mar mesečnih borih pet in sedemdeset dinarjev, ki jih ni plačeval in ki mu jih itak ni bilo treba plačevati, ker ga Angela, vsa slepa v novi sreči, po njih ni niti spraševala? Ne, prav gotovo ne, to niso mogli biti razlogi, ki so ga prignali, da je v vroči julijski noči stopil do Angeline sobe in zastrupil lastnega sinčka s strupom, s katerim se ugonablja nadležne in škodljive zveri! Z neznanega, s solzami orošenega grobka, v katerem leži aedolžni otroček, ki je tako varno spal ob mami, ker ni slutil, da ima tako zavrnjenega očeta, pada prekletstvo; prekletstvo, ki bo mučilo morilca in obujalo spomin na uro, v kateri je v njem spregovoril zli duh, ki brez besedi zapeljivo šepeta zločinske misli, prekletstvo, ki bo sipalo do konca življenja pekočo žerjavico v dušo. Ne samo njemu! Če mu je bil morda to misel vdahnili satan v človeški podobi, tudi temu! Do konca dni, do zadnje ure, z neusmiljeno obtožbo, ki že na tem svetu brezpogojno zahteva pokore.

Dne 27. julija lani je okrog desetih zvečer tiho prišel Lojze h koči, v kateri stanuje Angela. Stopil je k oknu, ki je bilo odprto. Stegnil je roko. Vedel je, da prav tam v sobi pod oknom spi njegov in Angelin sinček. V temi je zadel svetilko, ki se je prevrnila. Janezek se je v tem zbudil in začel jokati. Zbudila se je tudi mati. Zdaj šele se je oglašil Lojze. Angela mu je šla odpirat. V kuhinji ji je Lojze dejal, naj mu natoči vode, sam pa je stopil v sobo. Angela je čez čas pogledala k otroku in videla, da ima ob ustecih bele eline. Ustrašila se je, ker se je spomnila Lojzetovih groženj. »Lojze, pa ne da bi mi bil otroka zastrupil!« je v strahu zaklicala. Lojze jo je zavrnil. Vzela je otroka v naročje, da bi malo poljubkovala: poljubila ga je, pa je začela na ustnicah grenkobo. Bela drobena zrca so se bila sinčku prilepila tudi po vratku. Zajokala je vse obupana in v strahu. (Prav je dejal včeraj sodnik, ki je Lojzeta, ki mu je trdil, da je za njo poljubil otroka tudi sam, rekel: »To je bil Judežev poljub!«) Lojze je nato pri priči odšel, brez slovesa.

Angela je zbudila mater, vsa hiša je bila pokoncu, tudi sosede so prihiteli. Otroček je postal čedalje bolj mrtvičen in zasinel. Malo pred polnočjo pa je izdihnil.

Zverinski oče je bil dobro opravil svoje delo. Svojemu sinčku je dal toliko strihnina, da bi bil z njim lahko zastrupil deset odraslih ljudi.

Kriva pa na bi bila - mati!

Lojze je krivdo skrajno odločno tajil, tajil jo je celo v preiskovalnem zaporu, trmasto, uporno, samozavestno. Toda preiskovalni sodnik je verjel Angeli, ki je govorila preprosto, jasno, iz žalosti-nega srca kakor nesrečna mati, ki je izgubila sina. Pravica je posegla v razvoj nadaljnjih reševanj, pravica, ki kakor pes krvaš zvesto in nezmotljivo išče za sledmi in za napakami, ki jih je bila pustila krivica. Prva rdeča niti se je kmalu pokazala.

Orožniki so v Telbanovem telovniku, ki je visel doma v zaklenjeni omari in ki ga je imel Lojze na sebi tsito usodno noč, v telovnikovem žepu dobili drobena bela zrna, strihnin.

Telban je sedel v preiskovalnem zaporu v Ljubljani. Tam se je seznanil z dvema Bosancema, Vuličem in Vukojevičem, dvema revežema, ki sta bila kakor revni ljudje iz tistih siromašnih krajev, željna in potrebna denarja. Telban je izbral pripravnega moža za načrt, ki ga je bil skoval v pustih, dolgih urah, ko je moral misliti v zmotnem krogu le na posledice svojega zločina. Izbral si je Vuliča.

Njegov načrt je bil peklenški. Vulič naj bi po prestani kazni (kmalu mu je itak moralja poteci) odšel na Podjelovo brdo, kjer naj bi pregovoril Lojzko Bogatajevo, s katero je Lojze imel svojega prvega nezakonskega otroka, da bi pričala proti Angeli Slabetovi, češ, da ji je rekla tedaj, ko še ni bila zanosila, da bi Lojzetu že znala zagosti, če bi se njej primerilo kaj takega kot Bogatajevi. Šel pa naj bi tudi k hlapcu Jakobu Peternelu in ga pregovoril, naj bi krivo pričal, da je imel z Angelo razmerje. Kako podlo, kako zlobno premišljeno!

Lojze Telban pa je ukrenil še druge reči. Vuliča je napotil po pismu k svojemu očetu Lovrotu in k bratu Nandetu, češ, da bo Vulič zanj dobil priče, ki ga bodo razbremenile. Nande in Lovro Telban sta se z Vuličem potem, ko je svojo kazen odsedel, sestala na dvorišču hotela »Soča«; v kabini Telbanovega avtomobila se je oče Lovro prvič pogovarjal z Vuličem. Za prihodnjo nedeljo pa ga je povabil k sebi domov na Podjelovo brdo.

Dobro je računal Lojze. Vedel je, da je Vulič revež in da bo volk na denar. Celih 12.000 dinarjev mu je obljubil, če bo oproščen, in šest tisoč, če bo dobil nizko kazen. Vulič je vabiljo vado zagrabil.

Brž si je poiskal pripravnega moža, ki ga je našel v Vukojeviču. Obljubil mu je 500 dinarjev nagrade, če bo pred preiskovalnim sodnikom izpovedal, da je 12. julija srečal na cesti med Skofjo Loko in Gorenjo vasjo Angelo Slabetovo. Stopil da je s koleso in jo prosil za sesalko, ona pa da mu je rekla, če bi ji lahko preskrbel strihnina in da bi mu za to dala petsto dinarjev nagrade. Oh kako prekanjeno, kar pravniško zvito znajo včasih misliti čisto preprosti ljudje! Vukojevič je bil pripravljen za krivo pričevanje. Vulič je nato odšel k zagovorniku Alojziju Telbanu dr. Kodru in sporočil njegovi uradnici, da je dobil pričo. Uradnica je prijavila obe novi priči preiskovalnemu sodniku.

Revica, ki je izgubila otroka, naj bi bila zdaj še obojena, nemara celo na smrt, odstranjena, da nikdar več močnim ne bi delala napote! Ostudna, zverinska podlost. Za njeno obsodbo človeški rod še ni našel izrazov, ki bi vsaj približno znali izraziti ogorčenje, ki ga vzbuja celo v trdih srce!

Tod so se pa računari zapletli, zavozljali, padli, stavba se je zlomila v svojem glinastem podstavku, zrušila, zgrmela na kup in pokopala zločinec.

Mladi preiskovalni sodnik je delal naglo, času samemu je zadrževal nihal. Ne bomo navajali njegovih zvitihi, dobri stvari in pravici službehi ukrepov. Dr. Janez Šketa je delal naglo, točno in neusmiljeno. Prvi kraj niti je prijel s pogumom.

Zaslísal je Vuliča, ga zapletel v protislovja. Plavalisti Bosance je zatrepetal. Jok ga je zgrabil. In že se ni mogel več upirati. Od začetka do kraja je priznal vse, razodel ves načrt, odkril vse okrivce.

Prehuda je bila zdaj peza dokazov, da bi ji bil utegnil ostati kos Lojze Telban. Moral je priznati. On, ki je tako dolgo ošabno molčal, samozvestno odgovarjal in se učinkovito delal nedolžnega, se je omehčal. Odprla se mu je zaklenjena, zatajevana skrivnost. Zatrepetale so mu ustnice in razjokalo se je. Od začetka do kraja je moral priznati krivdo.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer-sko stanje	Temperatura v °C			Veterni smer (smer, jakost)	Padavine
		na jutro	na popoldne	na večer		
Ljubljana	762.2	14.0	3.2	8.7	9 S ₄	12.1 dež
Maribor	764.0	13.0	2.4	8.0	10 SW ₂	13.0 dež
Zagreb	762.8	10.0	7.0	8.0	8 NE ₂	—
Belgrad	765.9	7.0	2.0	9.0	10 NE ₂	—
Sarajevo	765.4	8.0	0.0	9.0	10 0	—
Vis	762.4	9.0	7.0	9.0	10 S ₂	—
Split	762.2	14.0	9.0	8.0	10 SSE ₂	—
Kumovo	761.4	14.0	9.0	9.0	10 N ₂	—
Rab	763.7	12.0	8.0	9.0	10 SE ₂	—
Dubrovnik	760.9	14.0	7.0	7.0	10 NE ₂	—

Vremenska napoved: Večinoma oblačno in nekoliko hladneje vreme. Ponekod manjše padavine.

Koledar

Danes, torek, 28. februarja: Roman.
Sreda, 1. marca: Kvatre; Albin.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Dunajska c. 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62; mr. Garbus, Moste, Zaloška cesta.

Gasilska četa Ljubljana - mesto sporoča, da bo redna letna skupščina v nedeljo, dne 5. marca t. l., ob 9 dopoldne v mestni posvetovalnici v Ljubljani.

Litičane in vse Zasavje opozarjamo na Lajovčev koncert v nedeljo, dne 5. marca ob 13.30 v litijskem sokolskem domu. Solista ravnatelj Julij Betetto in koncertna pevka Ljudmila Polajnarjeva ter pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske bodo izvajali Lajovčeve skladbe. Zato ima koncert naslov Lajovčevega koncerta. Vstopnice se dobe v trgovini Janko Končar v Litiji.

Franciškanska prosveta M. O. v Ljubljani priredi v torek, dne 28. februarja ob 8 zvečer v Franciškanski dvorani na svojem 40. prosvetnem večeru skioptično predavanje: Dante Alighieri: »Božanska komedija« (Divina Commedia) Pekel — Vice — Nebesa. Ob številnih skioptičnih slikah velikih umetnikov govori dr. p. Roman Tominec O. F. M. Predprodaja vstopnic po enotnih cenah 3 din v pisarni Pax et bonum v franciškanskem prehodu.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — Začetek ob 20.

Torek, 28. februarja: Zaprtlo.
Sreda, 1. marca: »Hlapci«. Izven. Cene znižane.
Četrtek, 2. marca: »Potovanje v Benetke«. Red. Četrtek.
Petek, 3. marca: Zaprtlo. (Generalka).
Sobota, 4. marca: »Prevarar«. Premiera. Prem. ab.

OPERA — Začetek ob 20

Torek, 28. februarja: Ob 15: »Cavalleria rusticana«. Glumači. Dijška predstava. Cene 16 din.
Sreda, 1. marca: »Frasquita«. Red Sreda.
Četrtek, 2. marca: »Jesenski manevri«. Red B.
Petek, 3. marca: Zaprtlo.
Sobota, 4. marca: Ob pol 20: »Lohengrin«. Izven.

Le nekaj si je še prihranil za razpravo: še je hotel dolžiti Angelo, da je tudi ona vedela za njegovo namero, po kateri naj bi zastrupil sinčka. Kakor izgovor, da si je nabavil strihnin zato, da bi se zastrupil sam, mu je izpodletelo tudi to zlobno obrekovanje. Njegova krivda je bila dokazana.

Pest pravice je udarila s polno močjo

Po vrsti so bili včeraj zaslíšani Lojze Telban, Vulič, Vukojevič, Lovro Telban in Nande Telban. Nato so druga za drugo pristopale priče, domači in sorodniki; priče, obločene boljše, pa po kmečki obnošnji, priče, obločene revno, v kočmalkah, le v galos obute, v oguljenih plaščih, plašne, nerodne, sramežljive pred dvorano in pred strogo gospodo.

Ob pol dveh popoldne je predsednik kazenskega senata g. Kralj razglasil sodbo: Enaintridesetletni Lojze Telban je bil obsojen na trinajst let robije in na trajno izgubo častnih državljanjskih pravic.

tridesetletni Vulič Grga na poldrugo leto strogega zavora in na izgubo častnih državljanjskih pravic za dve leti.

enaintridesetletni Vukojevič Laza na osem mesece strogega zavora ter

trinašestdesetletni Lovro Telban na dva meseca strogega zavora in na izgubo častnih državljanjskih pravic za eno leto ter na plačilo stroškov za kazensko postopanje in na povprečino pet sto dinarjev.

Ferdinand Telban pa je bil oproščen. Zagovornik Lojzeta Telbana, dr. Koder, je vzel tridenalni rok za premislek.

Vulič in Vukojevič, ki ju je ex offio zagovarjal dr. Šuklje, sta prijavila priziv zaradi previsoke kazni.

Dr. Lulik, ki je branil Lovrota Telbana, pa je prijavil revizijo in priziv.

Veliki kazenski senat, ki mu je predsedoval g. Kralj s sodniki gg. Brelihom, Lederhasom, dr. Fellacherjem in Kokaljem, je s tem svoje delo končal.

Lojze Telban, ki sta mu paznika natikala železje, se je ganjen poslavljaj od sojceev. Košato in še vedno samozvestno je stal zraven njega oče Lovro. Molče in vdano sta nepremično molila svoji uklenjeni roki prode Vulič in Vukojevič. Dvorana se je praznila. Mati Lojzeta Telbana je še vedno tiho ihtela.

Ob četrta na tri je začelo pršeti izpod ponižnega neba; prvi pozdrav spomladanskih deževij. Ta čas, ko so obsojenci sedeli v pustih celicah in strmeli v opek izrez sivega neba pod stropom, so na glavnem kolodvoru stale na stopnicah pod obokom pravilne priče, priče Angele Slabetove, prav tako ganljivo skromne in pod pezo skrbi, ki jim jih spet prinaša povratek v vsakdanje življenje, pritisnjene kakor so bile pred uro, dvema pomembne, odločilne v preproščeni čiste pravice, vžne v sodni dvorani. Tricetr ure je še manjkalo do odhoda gorenjskega vlaka, pa so postavale tu in se prestopale, ko vendar ob takih prilikah toliko in toliko drugih ljudi, ki jim življenje ni bilo mlačno, sedli za okroglimi mizami v mali gostilni, ki se drži mogočne, gosposke stavbe, hotela Metropola...

Oporoka in zadnja vroča želja Pija XI.

Veliki papež je začel pisati svojo oporoko že pred 12 leti

Sele te dni so odprli oporoko pokojnega papeža Pija XI., ter jo razglasili vsemu svetu. Oporoka, ki jo je napisal Pij XI. lastnorčno, pravi, da je večino svojega premoženja papež zapustil svojemu nasledniku, le del so dobili njegovi sorodniki in tisti, ki so mu bili v zadnjih dneh pred smrtjo najbližji.

Oporoka Pija XI. je napisana na šestih listih, ki sta jim priložena dva manjša lista, približno tako velika kot je navadna dopisnica. Prvo, kar človeku pri tej oporoki pade v oči, je datum 31. maja 1927. To se pravi, da je svetli oče Pij XI. začel pisati svojo oporoko že leta 1927, torej komaj pet let po tem, ko je postal vrhovni poglavar katoliške Cerkve. Oporoka pa ni ostala v isti obliki, kot jo je svetli oče napisal že leta 1927, pač pa jo je časoma izpopolnjeval ter pri tem pazil posebno na to, da ne bi prišla v nasprotje s pravnimi določili, ki veljajo za poslednjevoljne odredbe.

Zadnji list papežev oporoke je bil napisan 16. januarja 1939, torej 26 dni pred njegovo smrtjo. Pisava na tem listu je že precej okorna. Po njej, kakor tudi po vsebini napisane na tej zadnji strani, se da sklepati, da je tedaj svetli oče že slutil, da se mu približuje zadnja ura. Na njem je Pij XI. izrazil svojo vročo željo, da bi na svetu spet zavladal mir, pravi krščanski mir. To je bila tudi sledi nekaj besed iz očenasa in iz psalma »Mise« vsebina njegovih zadnjih besed: »Mir, mir, o Jezus!«. Na vrhu te strani najprej datum 16. januar 1939. Takoj pod njim pa so tri velike črke J. M. J., ki pomenijo Jezus, Marija, Jožef. Zatem rere. Vrhovni cerkveni poglavar izroča svojo dušo Bogu, poslednjemu sodniku ter ga prosi usmiljenja. Zatem je izražena njegova poslednja želja, ki naj se izvrši v božjem imenu. Omenjeni sta dve osebi, msgr. Carlo Cagnolari in Diego Venini, izvršilca oporoke, ki ju papež imenuje svoja najdražja in najzvestejša služabnika v vsej, razmeroma dolgi dobi papeževanja.

Vse tisto, kar pripada Cerkvi, bodisi razna dragocena darila znamenitih osebnosti ali cerkvenih družb, bodisi vse drugo, kar ni bilo nikdar papeževa osebna last, je svetli oče Pij XI. zapustil svojemu nasledniku, ki ga bodo začeli voliti 2. marca. Za tem določilom pa je pokojni papež izrazil svojo poslednjo voljo tudi glede svoje osebne imovine. Tako pravi oporoka:

Stvari, ki pripadajo meni osebno, naj se razdele takole... (Tu naštevata razne skromnejše predmete, ki naj jih po njegovi smrti dobe njegovi najbližji sorodniki in oni nekaj ljudi, ki so bili ne- nestano pri papežu in so skrbeli zanj, ko je bil bolan). Nekatere stvari je papež v svoji oporoki namenil kot podporo tudi raznim cerkvenim dobrodelnim ustanovam. Nekaj svetih in umetniških predmetov je poklonil vatikanskemu muzeju, etnografskemu misijonarskemu muzeju v Lateranu, va-

tikanski knjižnici in mestu Desio, kjer je bil pokojni papež Pij XI. rojen.

Oporoka se končuje s temile besedami:

»Posebno vroča moja želja je, da bi bil pokopan v neposredni bližini grobnice Pija X., na katerega me veže najdražji in najčastnejši spomin. Papež Pij X. me je poklical v vatikansko knjižnico. Moj grob naj bo tudi blizu grobnice Benedikta XV., ki sem ga ohranil tudi v najdražjem in najčastnejšem spominu in ki me je malo pred svojo sveto smrtjo poklical v sveti kardinalski kolegij. Mnogi in premnogi, ki ne bodo nehali prihajati moliti na njuna grobova, bodo za trenutek pomislili tudi na njegovega neoprednega naslednika in pomolili zanj.

V Tvoje roke, Gospod, izročam svojo dušo. Amen.

16. marca se bosta v Egiptu poročila perzijski princ Mohamed Sciapur in sestra egiptovskega kralja

Fauzia - „ženska, ki prinaša zmago“

Ves Egipt se pripravlja na velike svečanosti, ki jih bodo obhajali od 13. do 16. marca letos, torej prav v kratkem, ko se bosta poročila princeznja Fauzia, sestra mlade egiptovskega kralja Faruka, in perzijski princ Mohamed Sciapur. Niti tedaj, ko se je poročil kralj Faruk, pravijo, ni bilo tako veličastnih svečanosti, kakor pa jih napovedujejo za to poroko.

Perzijski prestol - vojni plen

Perzija velja za deželo biserov. Toda največji biser, tako pišejo časopisi, bo prinesel v to deželo princ Mohamed Sciapur s tem, da bo prišel kot svojo ženo na dvor najlepšo egiptovsko princezino Fauzio, ali kakor pove ime, »ženska, ki prinaša zmago«. Fauzia bo torej bodoča perzijska vladarica v prestolnici Teheranu, v palači Gulestan. Prestol perzijskih kraljev je iz čistega zlata, bogato posejan s smaragdi, safirji in rubini, obseva pa ga diamantna zvezda, ki je nekaj edinstvenega na svetu. To je bivši prestol mongolskih vladarjev, ki ga je prinesel Nadir Scia iz indijskega mesta Delhi kot vojni plen.

Egipt se zdaj, kakor rečeno, pripravlja, da čim dostojneje sprejme zaročena svoje mlade princezine. Zavihrale bodo po vseh egiptovskih mestih belo-zelene in rdečo-belo-zelene zastave s srebrnim levom. Vlada je odobrila visoke zneske za pripravo poročnih svečanosti za na največje razkošnih prostorov, kjer bo princ Mohamed Sciapur za časa svojega bivanja v Egiptu stanoval. Tudi te prostore se že začeli z vsjo skrbnostjo urejati.

Koran na petelinji koži

Kraljeva knjižnica je za to priliko pripravila veliko razstavo starih listin in spisov v iranskem jeziku. V eni teh dvoran, v katerih bo razstava, bodo prikazovali koran, muslimansko sveto pismo, napisano v šestih različnih jeziki. Med njimi bo koran, ki je napisan na gazelinu kožo. Ta »knjiga« je bila last Osmana Ibn el Alfana, enega prvih kalifov. Kdor bo obiskal razstavo, bo imel priliko videti tudi razvoj egiptovskega pravopisa od prvega stoletja po Kr. dalje do današnjih dni. Serija koranov je tudi iz one dobe, ko so nad Egiptom vladali Mameluki. Neka posebnost bo koran iz Indije, napisan na petelinji koži. Nič manj ne bodo vzbujali pozornosti na novo v usnje vezana dela iz dobe Arabcev in Turkov.

V drugi dvorani bodo redki episi, ovekovečeni na papirusu, kakršnega so uporabljali v prvem stoletju po Kr. Druga dela, ki jih bodo razkazovali v tej sobi, bodo vezana epet v usnje ali v kozjo kožo. V naslednji dvorani, namenjeni »iranski kulturi«, bodo rokopisi in prevodi del najslavnejših perzijskih pesnikov in pisateljev ter tudi slike raznih slovitih orientalskih slikarjev iz XV. stoletja po Kr. Zanimive bodo dalje slike, ki predstavljajo stare perzijske igralce pala.

Spremljali ga bosta ladji »Emir Faruk« in »Emir Fauzia«

Poveljnik iranske policije se s nekaj svojimi ljudmi že nekaj dni mudi v Egiptu, da v podrobnosti organizira varnostno službo.

Svetovalec angleške vlade na palestinski konferenci v Londonu, Daniel Oliver, ki ga imenujejo tudi drugega polkovnika »Lawrence«. Celih 50 let je bival med Arabci v Siriji. Po rodu je Skot, a se zdaj oblači čisto po arabsko. Tudi njegova hrana je arabska. V Londonu je ta mož zadnje čase vzbudil veliko pozornost.

Fauzia vneta smučarka

Pred in pa poroki se bo princeznja Fauzia ljudstvu pokazala z razkritim obrazom. Njena bala je že pripravljena. Princeznja odhaja v kraje, kjer je precej mraz. Zato bo vzela s seboj tudi sedem krasnih kožuhov, od katerih je eden iz izredno lepe hermelinove kože. S seboj bo vzela tudi popolno smučarsko opremo, da se bo lahko smučala na pobočjih Mazanderana. Smučati se je navadila v St. Moritzu, kjer je bivala nekoč po zimi s svojim bratom, sedanjim egiptovskim kraljem Farukom. Smučarska obleka, ki jo nosi bodoča perzijska vladarica, je bila narejena po naročilu v Evropi. Med dragocenostmi, ki jih bodo pripeljali iz Pariza, bo tudi dragocen diadem, vreden približno 7 do 8 milijonov dinarjev, dalje obese, vreden 5 milijonov dinarjev, par krasnih uhanov in zapestnica, ki je nekaj izredno dragocenega.

Poroka prince Sciapurja in princezine Fauzie, ki jo zdaj z vsjo skrbnostjo pripravljajo egiptovska vlada, je, kakor poudarjajo, velikega političnega pomena za Egipt in za Perzijo. Poleg tega pa pravijo, da bo ta dogodek okrepil tudi verske vezi med obema muslimanskima državama.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Torek, 28. febr.: 11. Solška ura: Naš skladatelj E. Adamič, glasbeno predavanje in plošče (g. Vinko Rupnik) — 12. Naši peveci, naše pevke (plošče) — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.30. Brnel — Skerjanc — 14. Napovedi — 18. Koncert Radijskega orkestra — 18.40 Problem malega naroda (g. dr. Fr. Veber) — 19. Napovedi, poročila — 19.30. Nac. ura — 19.50. Deset minut zabavo — 20. Odmeki iz Angleške (plošče) — 20.20 F. S. Finžgar: Dekla Anka (člani rad. igr. druž.) — 22. Napovedi, poročila — 22.15. Laska glasba, Radijski ork.

Drugi programi

Torek, 28. febr.: Belgrad: 20. Jugoslovanske skladbe. 20.30. Zabavni koncert. 22.15. Plošče — Zagreb: 20. Igra, 20.30. Komorna glasba, 21. Zabavni koncert, 22.20. Plesna glasba — Praga: 19.25. Orkester in solisti, 21.10. Orkestralni koncert — Solija: 19. Pevski koncert, 19.30. Orkestralni koncert, 20. Kvartet, 20.55. Ruske romance — Varšava: 19. Poljska glasba, 21. Konservatorski koncert, 22.25. Klavir — Budimpešta: 19.45. Celo, 20.20. Igra, 21.20. Orkestralni koncert, 23. Ples, glasba — Trst-Milan: 17.15. Plesna glasba, 21. Simfonični koncert, 22.10. Operetna glasba — Rim-Bari: 21. Tri sicilijanske igre — Dunaj: 18.50. Komorni koncert, 20.10. Pisan večer — Berlin: 20.10. Operetna in filmska glasba — Vratislava: 19.15. Beethovnovske klavirske sonate, 20.10. Narodna glasba — Lipsko: 20.10. Orkester, zbor in solisti — Beromünster: 20.10. Simfonični koncert, 20.50. Klavir, 21.20. Igra — Pariz: 22. Plesna glasba.

Turška modrost. Tudi turško ljudstvo ima svoje pregovore, v katerih izraža svojo življenjsko izkušnjo. Ti-le so med drugimi: Kdar je videl luno, ne rabi več zvezd. — Drugi go vedno bolj zviti, kot menimo, in slihoj preji, kot si predstavljamo. — Kdar je že moker, se dežja ne boji več. — Ne skrbi te naj začetek, misli rajši na konec! — Iz ene nesreče se človek bolj uči kot iz tisoč na svetov. — Upnik vedno prosi za dolžnika. — Vrag je prijatelj do vislice. — Kdar se začneja s 40 leti učiti na citre, se bo izučil do sodnega dneva. — Človeka sodimo po njegovi okalici.

Čudne demonstracije, ki so jih zadnjič priredili v Londonu brezposelni delavci. V sprevedu so nosili smrt z napisom: »Brown, poglejte nas!« Brown je namreč angleški minister za delo.

Slovenski prosvetni dom v Ljubljani naša narodna dolžnost!

Norman Raily Raine:

JUNAŠTVA ROBINA HOODA

ZGODOVINSKI ROMAN S SLIKAMI

Kdo konec krajev ne bi tudi podlegel skušnjavi, da bi se je polastil, posebno še, ko se je zvedelo, da je bil Rihard obdolžen uboja in da bo radi tega uboja tudi obtožen! Preveč zapeljivo se blišči krona, da ji ne bi podleglo človeško srce, ki za blišč odnekdaj že kaže tako izrazite slabosti! Težko bi se je človek v takem primeru odrekal ali pa počakal, da bi si jo v resnici tudi zaslužil. Toda za te izgore in utemeljitve se Rihard z Levijim srcem prav gotovo ne bo zmenil, ko se bo epet povzpela na angleški prestol, kateri mu dejansko tudi pripada. Na vsak način je treba tedaj preprečiti, da se Rihard na ta prestol ne bo povzpela, da ne bo mogel vrniti milega za draga s kruto in brezobzirno pravičnostjo. Najbolj bi bili v takem slučaju seveda prizadeji princ Ivan brez dežele, sir Guy Giesbournski in on, škof iz Black Cannona, ki jima je ves čas dejansko in očitno stal ob strani ter užival vse njuno zaupanje.

Te stvari je med potjo razmišljal škof iz Black Cannona. Nevarni položaj, ki bi se utegnil razmahniti s povratkom kralja Riharda z Levijim srcem, mu je od trenutka do trenutka jasneje prihajal pred oči. In bolj ko se je zavedal, kakšna velika nevarnost in kakšne preglednice se vsem trem obetaja, bolj je speli svoje že itak dolge korake. Urno kakor vihra je hodil skozi temno noč, se otepal vohra in dežja kolikor je mogel ter opletal s svojim du-

hovniškim plaščem, v katerega se je tesno zavijal. Od časa do časa je ježno zagodnjel, ker mu je bil prej Robin Hood zaplenil in odvzel konje, ko je jezdit skozi sherwoodske gozdove.

Dolge, samotne ure sta hodila dve črni pojavi po razmočenih poteh; veje so otresale nanju svojo vlogo, potikala sta se ob korenine, včasih je kdo tudi padel. Sla sta pa molče in brez strahu. V takem vremenu in v taki trdi noči prav gotovo tudi razbojnik Robin Hooda čepe v šotorih in se ne premaknejo na plano. Var na sta se čutila samotna popotnika, ko sta tako hitca skozi črno, deževno in hladno noč. Preznojila sta se od hitre hoje, vsa sta bila potna in zasopljena.

Ure so se odmikale. Počasi se je dež nekoliko unesel. Le rahlo je še od časa do časa pokropilo, pa ne za dolgo. Spet je dež prenehal kakor na čarobno znamenje. Zdaj je gozd postal redkejši. Mrzel veter jima je udaril v ozojena obraza, ko sta stopila na samotne, pretečo jaso, po kateri so se vlekle vlažne nizke meglice, ki so se bile po dežju dvignile od bližnje vode ter se zdaj motale med redkim drevjem. Škof iz Black Cannona je začutil, da je premočen od dežja in od potu. Brž je pozval spremljevalca, naj stopita hitreje. Prihajala eta v kraje, kjer so taborili sami zase oglati in drvarji. Ze eta bila blizu pravim človeškim naselbinam. Jutranja mrzla sapa je osvežu-

joče in ostru zabilala. Škof iz Black Cannona je pogledal proti nebu in zagledal, da se je bilo nebo med njuno nočno potjo obrnilo, da se je dež do kraja izlil. Mrzel veter je naglo razganjal oblake in po travnikih sušil megle. Nebo se je bilo zjasnilo. Začelo je bledeti, končno pa se je na vzhodu zasvetilo. Posijalo je solnce, zaiskrile so se deževne kapljice po travi in po rosinih vejah. Umiralo jutro je zasijalo po temni, odurni noči v vsej svoji poletni krasoti.

Škof iz Black Cannona je olajšano zavzdihnil, ko je nedaleč pred seboj zagledal nottinghamski dvorec, kamor se mu je bilo tako zelo mudilo, da se spati ni hotel v Luttonovi gostilnici, ampak se je bil odpravil naprej kar sredi noči, v nalivu in v občutnem mrazu. Vse težave so bile prestane, nočna, naporna in nevarna pot je bila v kraju, zdaj ba lahko nemoteno izvedel svojo namero.

Spremljevalcem sta komaj še vlekle noge za seboj, ko sta ob zgodnji dopoldanski uri stopila v dvorec sir Guyja Giesbournskega. Visoko je že stalo sonce in z dežjem prepojena zemlja je dišala po prijetno sveži vlagi. Škof iz Black Cannona je nemudoma eporočil siru Guyju Giesbournskemu, kaj je bil opazil in zasulil v Luttonovi gostilnici. Sir Guy ga je prijel čez ramo ter ga, očitno močno vznemirjen, takoj odpeljal v dvorane, v katerih je domoval princ Ivan brez dežele.

Kar naravnost eta mu takoj povedala, da se je kralj Rihard, ki so se njegovega povratka vsi tako bali — kakor kaže, vrnil. Mračna in zaskrbljena je princ Ivan brez dežele sprejel to neprijetno in elabo vest. Škof iz Black Cannona mu je

moral od kraja in do vseh podrobnosti povedati, kaj je bil videl in slišal v Luttonovi gostilnici. Princ je poslušal in pri tem postal čedalje bolj vznemirjen. Videlo se je, da ga je neugodna novica izredno razburila. Premikal se je po svojem, z dragocenimi rezbarijami okrašenem naslanjaču, sem in tja ter krčevito bobnal s prsti po obeh dragocenih naslonih. Prav zdaj se mu je morala ta nerodnost primeriti, prav zdaj, ko je za njegovo krono najet takorekoč že vse pripravljeno in peljano, da lepše ne more biti! Zdaj, ko se mu skoraj sama od sebe ponuja ta zapeljivo bleščeča, ponosna angleška krona in ta imenitni kraljevski prestol, za katerega bi ga po pravici zavidali vsi drugi evropski vladarji! Mar naj mu res zdaj, v zadnjem trenutku, prekriža račune, ki jih je bil tako premišljeno in imenitno sestavil? Ne, to se ne sme zgoditi, za nobeno ceno ne! Pa če bi moral tudi...

Škof iz Black Cannona in sir Guy Giesbournski, ki eta sedela ob njem, eta slutila boj, ki je razvnel njegov dušo. Gledala eta ga in bila eta zadovoljna, saj eta kar slutila, da se princ Ivan brez dežele ne bo hotel vdati kar meni nič, tebi nič. Preveč je bil že žrtvovalec za dosego kraljevske časti, da bi se zdaj, ko je vsa oblast in vsa moč v njegovih rokah, vdal kralju Rihardu z Levijim srcem brez boja. Princ Ivan brez dežele ima na svoji strani vojsko, viteze, plačance in dva močna pomočnika, sir Guyja Giesbournskega in škofa iz Black Cannona, ki ga bosta v tem boju prav gotovo z vsemi razpoložljivimi močmi podpirala in ki ga ne bosta zapustila, saj eta eta eta ba prav tako močno kakor on sam zapletla v to pušto-

lovščino. Koga pa ima konec krajev na svoji strani kralj Rihard? Tiste tri neznanne viteze, ki so se z njim vred vrnili iz Svete dežele, prebili ujetništvo ter ž njim odšli, neznan in revni, brez časti in slave nazaj na Angleško! Nikakršne moči nima za osiromašeni, ponižni Rikord, tudi narod se mu je odtujil v veliki meri. Le Saksonci si ga morda še žele nazaj, Normani, njegovo lastno ljudstvo pa prav gotovo ne več. Normansko naklonjenost si je bil v tem času pridobil on, princ Ivan brez dežele, ki je dovolil tudi preproste mu normanskemu ljudstvu, da je počelo Saksonci, kar je hotelo, plenilo, požigalo in ropalo po mili volji. O, ne, to ljudstvo ne bo več za Riharda, ki je bil z obojimi enako strog in ki bo prav gotovo, če le etopi spet nazaj na prestol, kaznoval neumisljeno vsako krivico, ki so jo nad Saksonci za njegove odsotnosti zagrešili Normani. Zani ljudje prav gotovo ne bodo več navdušeni, Sicer je pa tu še eno dejstvo, s katerim je treba prav reeno računati! Ljudje vedo, da je bil njihov kralj Rihard z Levijim srcem obdolžen, da je v Sveti deželi umoril jeruzalemskega kralja Konrada Montfertskega! Kralji, ki se vrača z rokami, katere so umazane z nedolžno krvjo, med svojim ljudstvom ne bo mogel nikdar več uživati ugleda, kakršnega je bil užival prej. Na njegovo stran se prav gotovo nihče ne bo hotel več postaviti.

Naročajte in širite Slovenski dom!